

4. Руденко Н. В. Основы теории представительства прокуратурой интересов государства в арбитражном суде. Монография / Н. В. Руденко. – Алчевск: Ладос, 1999. – 568 с.

5. Рішення Конституційного Суду України у рішенні від 8 квітня 1999 р. № 3-рп/99 у справі за конституційними поданнями Вищого арбітражного суду України та Генеральної прокуратури України щодо офіційного тлумачення положень статті 2 Арбітражного процесуального кодексу України // Вісник Конституційного Суду України. – 1999. – № 2. – С. 39-43.

6. Валюх В. Інтереси держави як предмет представництва прокурором в суді [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pravoznavec.com.ua/period/article/494/%C2>.

УДК 343.415

Семенюк О. О., к.ю.н.,
Національна академія внутрішніх справ, м. Київ, Україна

ОКРЕМІ ЗАУВАЖЕННЯ ДО ПОСИЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ВИБОРЧИХ ПРАВ ГРОМАДЯН

Законом України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо посилення відповідальності за порушення виборчих прав громадян)» від 14 жовтня 2014 р. в диспозиції ст.ст. 157, 158, 158¹ Кримінального кодексу України (далі – КК України) було внесено окремі зміни. Диспозицію ст. 160 КК України викладено в новій редакції. Вказаний нормативний акт розроблено з метою забезпечення захисту виборчих прав громадян, посилення відповідальності за їх порушення, впровадження міжнародного досвіду в національне законодавство, а також недопущення повторення негативних наслідків під час проведення наступних виборів та референдумів. Адже статистика закінчених кримінальних проваджень у сфері виборчих прав громадян, переданих до суду, вказує, що на сьогодні факти притягнення до кримінальної відповідальності за порушення виборчих прав носять поодинокий характер. За окремими кваліфікованими складами кримінальних правопорушень проти виборчих прав не відкрито жодного кримінального провадження. Така гуманізація кримінального законодавства та невинуватення м'яке кримінальне покарання призвели до активного протиправного впливу на волевиявлення громадян та результати виборів, що негативно впливає на політичні процеси у державі.

В цілому позитивно оцінюючи зміни до кримінально-правової охорони виборчих прав громадян, слід відзначити окремі зауваження до нових редакцій ст.ст. 158 та 158¹ КК України.

Так, в ч. 2 ст. 158 КК України законодавцем визначено предмет злочину. Це виборчі документи, до яких слід відносити виборчий бюлетень, бюлетень для голосування на референдумі, протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, про підсумки голосування на виборах чи референдумі, про результати виборів або референдуму та інших документів, які відповідно до законодавства відносяться до виборчих документів. Спроба конкретизації змісту предмету злочину в диспозиції статті беззаперечно позитивно впливатиме на кваліфікацію злочину передбаченого ст. 158 КК України. Однак, з позиції розмежування кримінально-правового захисту суспільних відносин пов'язаних з реалізацією виборчих прав та права на участь у референдумі не зрозумілою є позиція законодавця щодо розуміння поняття «виборчі документи», яким охоплюються і документи референдуму. Крім цього, неоднозначно сприймається термінологічний зворот «інших документів, які відповідно до законодавства відносяться до виборчих документів». Виборче законодавство України не визначає чіткого переліку документів, які відносяться до виборчих. При цьому, під час виборчого процесу складається досить велика кількість документів. В такому разі, якщо під поняттям «інші документи, які відповідно до законодавства відносяться до виборчих документів» в ст. 158 КК України розуміти всю їх сукупність, то відповідно і кримінальна відповідальність буде наставати за фальсифікацію будь-якого з документів, які складаються під час виборів. Вважаємо, що це призведе до необґрунтованої криміналізації порушення виборчого законодавства, враховуючи розміри покарання, які передбачені в санкціях ст. 158 КК України.

В ч.1 ст. 158¹ КК України представлена кримінальна відповідальність за надання виборчого бюлетеня чи бюлетеня для голосування на референдумі особою, яка не має права його надавати. Законодавець в цій нормі також передбачив відповідальність за іншу форму незаконного використання виборчого бюлетеня, бюлетеня для голосування на референдумі. Це надання виборцю заповненого виборчого бюлетеня чи бюлетеня для голосування на референдумі. На нашу думку, вказані положення ст. 158¹ КК України фактично дублюють один одного. Такий висновок впливає з наступного. Так, суб'єкт злочину в аналізованих формах вчинення злочину є загальний – будь-яка фізична осудна особа, яка досягла віку кримінальної відповідальності. Вказівка законодавця на особу, «яка не має права надавати» бюлетень видається дещо недоречною. Адже право надавати виборчий бюлетень або бюлетень для голосування на референдумі має право лише член виборчої комісії (комісії з референдуму). Однак вчинення вказаними суб'єктами злочину передбаченого ч. 1 ст. 158¹ КК України є кваліфікуючою ознакою відповідних діянь (ч. 2 ст. 158¹ КК України).

Об'єктивна сторона, як першої так і другої аналізованої форми вчинення злочину фактично полягає в однаковій дії – наданні будь-якою особою бюлетеня іншій особі. В другій формі законодавцем уточнений предмет злочину (заповнений виборчий бюлетень чи бюлетень для голосування на референдумі) та особа, якій надається вказаний предмет – виборець. Викладене вище свідчить, що досліджувані злочинні діяння співвідносяться, як частина до цілого. Тобто, фактично виникає ситуація за якої законодавець в одній нормі передбачає кримінальну відповідальність, за надання (як виборцю так і не виборцю) виборчого бюлетеня або бюлетеня для голосування на референдумі (як заповненого так і не заповненого), а також власне за надання виборцю заповненого виборчого бюлетеня або бюлетеня для голосування на референдумі.

Викладене свідчить, що внесення змін до КК України та зокрема статей, які стосуються кримінально-правової охорони виборчих прав та права на участь у референдумі не завжди супроводжується досконалістю викладення змісту диспозицій відповідних норм. Наслідком цього може стати неоднозначний підхід до кваліфікації одних і тих самих порушень виборчого законодавства, що негативно впливатиме на загальний рівень захищеності реалізації громадянами своїх політичних прав.

УДК 343 (043.2)

Сосніна О. В., старший викладач,
Львівська комерційна академія, м. Львів, Україна

КОНФІДЕНЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСОБУ ЯК ПРЕДМЕТ ЗЛОЧИНУ (СТ. 182 КК УКРАЇНИ)

Сьогодні привертає увагу відсутність у системі національного права України єдиної правової термінології та понятійного апарату в інформаційній сфері суспільних відносин та суперечливий характер системності правового регулювання інформаційних правовідносин, зокрема, у частині обмеження доступу до інформації, а також численні колізії між врегулюванням права на доступ до інформації та необхідністю правомірного обмеження доступу до певних видів інформації.

Зазначимо, що, незважаючи на наявність законодавчих визначень, поняття «конфіденційна інформація про особу» та розуміння цього феномена як предмета злочину, склад якого передбачений в диспозиції ст. 182 КК України, серед науковців є досить неоднозначним, стандартного трактування його на сьогоднішній день не вироблено, сталої судової практики з цього актуального питання не склалося.